

У совєцькій «Польщі» – початок конспіративної діяльності

4

W sowieckiej „Polsce”. Początki konspiracji

У моїй голові шуміло море, та я чула слова з плакатів: «Молодь будує судна» [...] Я ходила на курси зварювальників. Я навчалася із запалом та була вдячна Народній Польщі за те, що вона дозволяє мені працювати.

Анна Валентинович про початок своєї роботи на корабельні

W głowie szumiło mi morze i słyszałam słowa z plakatów: „Młodzież buduje okręty”. [...] Chodziłam na kurs spawacza. Uczyłam się z zapalem i byłam wdzięczna Polsce Ludowej, że pozwala mi pracować.

Анна Валентинівич о початках праці в стoczni

Після війни у Польщі, визволеній СРСР, Анна залишилась у Померанії. Вона продовжувала працювати служницею в родині Телесніцьких, яка – побоюючись комуністичної політики brutального протиставлення поляків та українців – заборонила їй згадувати про своє українське походження.

Перелом настав у 1950 році, коли Анна вирішила порвати із попереднім життям. Після кількох місяців роботи в різних місцях, вона влаштувалася на постійну роботу зварювальницею у Гданській корабельні. За кільканадцять років вийшла заміж за колегу з роботи – Казімежа Валентиновича.

Спочатку вона вірила в соціалістичні лозунги покращення життя робітників та емансипації жінок. Однак чергові розчарування, особливо brutальне придушення повстання «робітничих мас» у 70-ті роки, призвели до того, що вона повністю відмовилась від комуністичної системи та розпочала опозиційну діяльність.

Валентинович стала до лав Вільних профспілок Балтійського узбережжя, створених у 1978 році в Гданську. Ця політична та юридична організація у кадрово-організаційному вимірі проклала шлях для створення «Солідарності». Не вистачало тільки детонатора...

Po wojnie, w Polsce zniewolonej przez ZSRS, Anna pozostała na Pomorzu. Nadal pracowała w charakterze służącej u rodziny Teleśnickich, która – ze strachu przed komunistyczną polityką brutalnego antagonizowania Polaków i Ukraińców – zabroniła jej wspominać o swoim ukraińskim pochodzeniu.

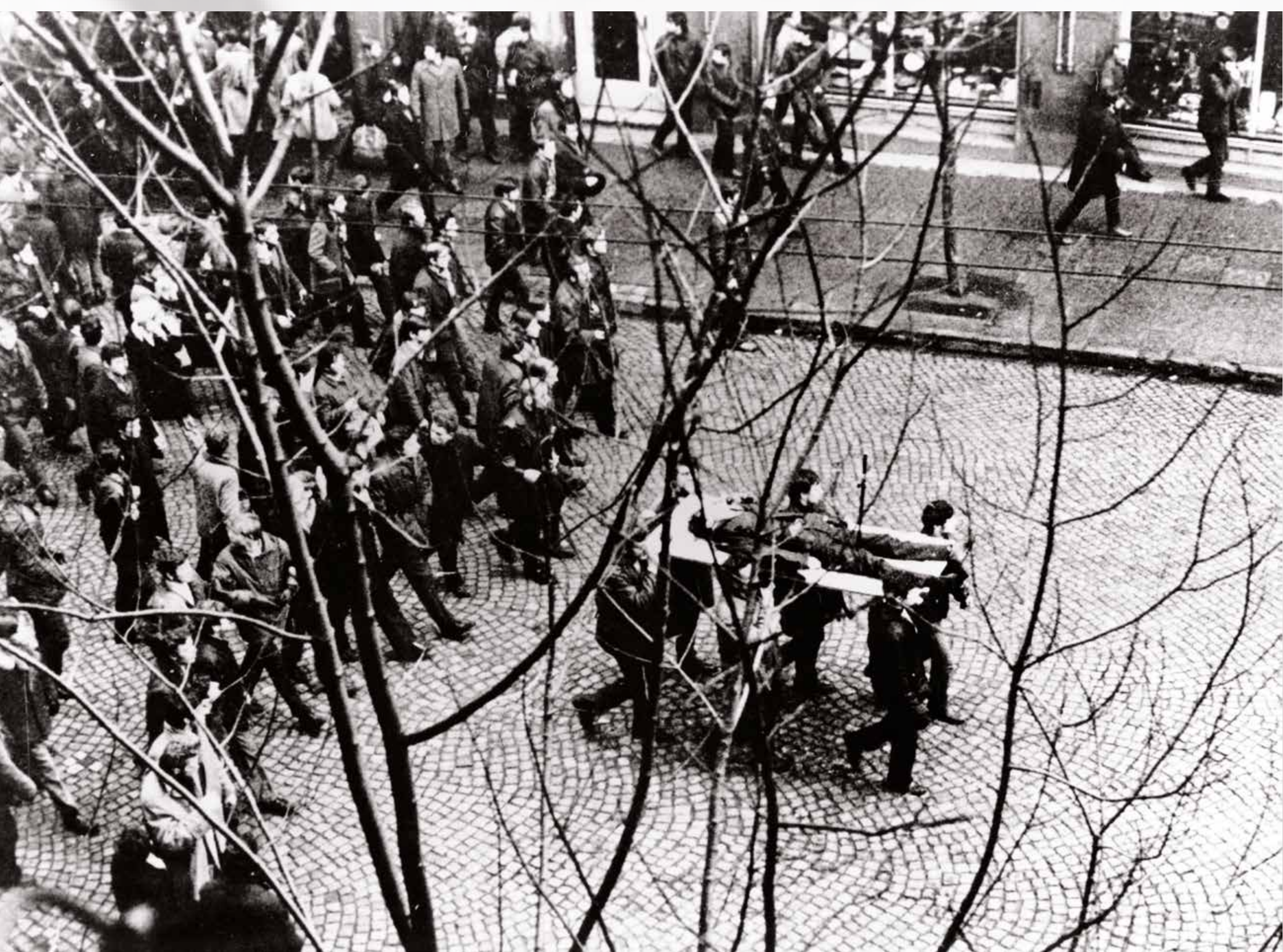
Przełom nadszedł w roku 1950, kiedy Anna postanowiła zerwać z dotychczasowym życiem. Po kilku miesiącach różnych prac zatrudniła się na stałe w Stoczni Gdańskiej jako spawaczka. Kilkanaście lat później wyszła za mąż za kolegę z pracy – Kazimierza Walentynowicza.

Анна Любчик (Валентинович) на Гданській Корабельні. Фото ударниці праці, яка, будучи зразковим працівником, потрапила на передовиці газет, 50-ті роки XX ст. / Anna Lubczyk (Walentynowicz) w Stoczni Gdańskiej. Zdjęcie przodownicy, która jako wzorowy pracownik trafiła na pierwsze strony gazet, lata 50. XX w.
Fot. ze zbiorów rodzinnych

Początkowo wierzyła w socjalistyczne hasła poprawy życia robotników oraz emancypacji kobiet. Jednak kolejne rozczarowania, zwłaszcza brutalnie spacyfikowane zrywy „mas pracujących” w latach 70., doprowadziły ją do odrzucenia systemu komunistycznego w całości i do podjęcia działalności opozycyjnej.

Wstąpiła w szeregi Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, założonych w roku 1978 w Gdańsku. Ta polityczna i pracownicza organizacja w wymiarze kadrowo-organizacyjnym utorowała drogę „Solidarności”. Brakowało już tylko detonatora...

Події грудня 1970 року. Страйкар, що несе на дверях Збігнева Годлевського, застреленого військовими Польської народної армії під час придушення повстання біля станції Корабельня Гдиня. / Wydarzenia grudniowe 1970. Strajkujący niosący na drzewach Zbigniewa Godlewskiego – zastrzelonego przez żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego podczas tłumienia zamieszek w okolicach stacji Gdynia Stocznia
Fot. Edmund Pepliński, zbiory Ośrodka KARTA

40
Solidarność

